

PRILOGA 1

Metodologija za razporejanje stroškov v Mariborskem vodovodu

Organizacija stroškovnih mest kot podlaga za ugotavljanje poslovnega izida vodooskrbe po občinah

Stroškovna mesta so določena za:

- glavno dejavnost,
- stransko in pomožno dejavnost,
- splošne službe.

Stroškovna mesta glavne dejavnosti

Stroškovna mesta glavne dejavnosti se nanašajo na opravljanje gospodarsko javne službe in vsebinsko zajemaj:

SM distribucije vode
SM črpanja vode
SM tranzita vode

Na stroškovnih mestih glavne dejavnosti se neposredno in posredno izvaja tisto opravljanje storitev, zaradi katere je bila organizacija ustanovljena.

Nomenklatura stroškovnih mest glavne dejavnosti je naslednja:

- 01 – DISTRIBUCIJA VODE MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU
- 02 – DISTRIBUCIJA VODE HOČE – SLIVNICA
- 03 – DISTRIBUCIJA VODE SELNICA OB DRAVI
- 04 – DISTRIBUCIJA VODE BENEDIKT
- 05 – DISTRIBUCIJA VODE SV. ANA
- 06 – DISTRIBUCIJA VODE CERKVENJAK
- 07 – DISTRIBUCIJA VODE APAČE
- 08 – DISTRIBUCIJA VODE SV. JURIJ V SLOVENSKIH GORICAH
- 09 – DISTRIBUCIJA VODE SV. TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH
- 10 – DISTRIBUCIJA VODE MESTNA OBČINA MARIBOR
- 11 – DISTRIBUCIJA VODE PESNICA
- 12 – DISTRIBUCIJA VODE RUŠE
- 13 – DISTRIBUCIJA VODE LENART
- 14 – DISTRIBUCIJA VODE DUPEK
- 17 – DISTRIBUCIJA VODE KUNGOTA
- 18 – DISTRIBUCIJA VODE ŠENTILJ
- 19 – DISTRIBUCIJA VODE G. RADGONA

- 40 – ČRPANJE VODE MARIBOR
- 42 – ČRPANJE VODE RUŠE
- 43 – ČRPANJE VODE SELNICA
- 46 – ČRPANJE VODE MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU
- 47 – ČRPANJE VODE HOČE – SLIVNICA
- 48 – ČRPANJE VODE ŠENTILJ

- 50 – TRANZIT VODE MARIBOR
- 51 – TRANZIT VODE PESNICA

- 52 – TRANZIT VODE RUŠE
- 53 – TRANZIT VODE LENART
- 54 – TRANZIT VODE DUPEK
- 57 – TRANZIT VODE KUNGOTA
- 58 – TRANZIT VODE ŠENTILJ
- 59 – TRANZIT VODE MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU

Stroškovna mesta glavne dejavnosti distribucije vodooskrbe so izvedena tako, da ima vsaka občina svoje stroškovno mesto in imajo poleg glavnega stroškovnega mesta tudi vlogo nosilca stroškov in omogočajo izdelavo kalkulacije cene vode in obračuna uspešnosti oz. poslovnega izida za posamezno občino.

Prenos stroškov znotraj glavne dejavnosti

Stroškovna mesta glavne dejavnosti črpanja in tranzita imajo naravo začasnih stroškovnih mest. Glede na to, da so lastnice infrastrukture črpanja in tranzita samo nekatere občine, uporabljajo jo pa vse, služijo ta stroškovna mesta pravilnejši obremenitvi vseh občin s temi stroški. Občine, ki niso lastnice infrastrukture črpanja in tranzita oz. so lastnice v manjšem obsegu, kot jo dejansko uporabljajo, morajo prispevati glede na porabo sorazmeren del stroškov občinam lastnicam črpališč za pokritje amortizacije in ostalih stroškov (stroški dela, električna energija, vzdrževanje), ki nastanejo na teh stroškovnih mestih. Ključ za delitev je dejanska poraba vode v posamezni občini pri črpanju in dejanska poraba vode v posamezni občini, upošteva infrastrukturo tranzitnih objektov do posamezne občine pri tranzitu.

Omrežnina

Za potrebe izračuna omrežnine je ključ za delitev stroškov na skupnih objektih poraba vode v zadnjem zaključenem poslovnem letu v posamezni občini pri črpanju in poraba vode v zadnjem zaključenem poslovnem letu upošteva infrastrukturo tranzitnih objektov do posamezne občine pri tranzitu.

Mariborski vodovod občinam neposredno nakazuje samo najemnino, ki se nanaša na objekte razvrščene v skupino distribucija vode. Za stroške na skupnih objektih (črpanje in tranzit) nakazuje najemnino po občinah, ki te stroške dejansko izkazujejo (lastnice objektov).

Stroškovna mesta stranske in pomožne dejavnosti

Nomenklatura stroškovnih mest stranske in pomožne dejavnosti:

DE VZDRŽEVANJE:

- 20 – VODSTVO DE VZDRŽEVANJE
- 21 – ŠTEVČNA DELAVNICA
- 22 – REMONTNA DELAVNICA
- 23 – AVTOPARK
- 26 – VZDRŽEVANJE ZGRADB IN OKOLJA

DE OMREŽJE:

- 30 – OMREŽJE

60 – POČITNIŠKI DOM

61 – POČITNIŠKE PRIKOLICE - BANOVC

Na stroškovnih mestih stranske dejavnosti podjetje prav tako opravlja storitve, vendar to ni njihov glavni namen. Del stranske dejavnosti služi glavni dejavnosti, zaradi nje je tudi nastala. Z le-to se podjetje ukvarja predvsem zato, da bi poslovalo bolj smotrno. Poslovni učinki stranske dejavnosti imajo naravo končnih stroškovnih nosilcev, kadar nastopajo

samostojno, če služi glavni dejavnosti, pa imajo naravo začasnih stroškovnih nosilcev. Stroške posameznih stroškovnih nosilcev spremljamo s pomočjo delovnih nalogov, s katerimi spremljamo stroške materiala, dela in zunanjih storitev.

Funkcijo stranske dejavnosti imajo naslednja stroškovna mesta:

- Številčna delavnica,
- Remontna delavnica,
- Omrežje.

Stranska dejavnost, ki nastopa samostojno in ne služi glavni dejavnosti, je Počitniški dom.

Pomožna dejavnost pomaga osnovni dejavnosti, ki brez nje ne bi bila izvedljiva.

Poslovni učinki stroškovnih mest pomožne dejavnosti (avtopark, vzdrževanje zgradb in okolja) so prvine poslovnega procesa v osnovni in stranski dejavnosti. Praviloma nimajo narave končnega nosilca stroškov, temveč začasnega stroškovnega nosilca. Le v izjemnih primerih organizacija poslovne učinke teh stroškovnih mest prodaja (avtopark), takrat imajo naravo končnih stroškovnih nosilcev. Tudi stroške teh poslovnih učinkov spremljamo s pomočjo delovnih nalogov.

Splošna stroškovna mesta

Splošna stroškovna mesta sestavljajo:

1. Stroškovna mesta nakupne dejavnosti:

- nabava in javna naročila,
- skladiščenje.

2. Stroškovna mesta prodajne dejavnosti:

- obračun vode.

3. Splošna stroškovna mesta:

- uprava,
- razvojni sektor,
- gospodarsko-računski sektor,
- poslovna informatika,
- vodstvo tehnično-operativne službe,
- priprava dela.

4. Splošna stroškovna mesta, ki služijo stranski dejavnosti:

- projektiranje, vodenje, spremljava, priprava in nadzor infrastrukturnih investicij,
- projektiranje, vodenje, spremljava, priprava in nadzor novih priključkov in pregled in zamenjava priključkov
- zastopstvo.

Razvrstitev splošnih stroškovnih mest:

70 – VODSTVO TOS

71 – NABAVA, ZASTOPSTVO IN JAVNA NAROČILA

72 – SKLADIŠČE

74 – PRIPRAVA DELA, KOMERCIALA IN OBRAČUN IZVEDENIH DEL

75 – PROJEKTIRANJE, VODENJE, SPREMLJAVA, PRIPRAVA IN
NADZOR INFRASTRUKTURNIH INVESTICIJ

76 – NOVI PRIKLJUČKI, PREGLED IN ZAMENJAVA PRIKLJUČKOV

80 – VODSTVO IN SPLOŠNI KADROVSKI SEKTOR

81 – RAZVOJNI SEKTOR

83 – GRS (RAZEN OBRAČUNA VODE IN SALDAKONTOV)

84 – OBRAČUN VODE (VKLJUČUJOČ SALDAKONTE)

Zajemanje stroškov po stroškovnih mestih:

Vsi stroški se obvezno knjižijo po stroškovnih mestih.

Uresničeni stroški se razporejajo po stroškovnih mestih na podlagi knjigovodskih listin o njihovem nastanku. Nekatere stroške je mogoče razporejati na stroškovna mesta neposredno na podlagi knjigovodski listin, druge pa le na podlagi razdelilnikov stroškov. V tem primeru se uporablja ali stvarna merila ali merila, ki imajo vzročno povezavo s stroški. Temeljno načelo je, da se predvsem pri večjih stroških uporablja stvarna merila.

Obračun stroškov po stroškovnih mestih poteka preko obračunskega lista OBOL-a .

Razporejanje stroškov poteka preko **izvirnih in izvedenih stroškov**.

Izvirni stroški:

- neposredni stroški materiala,
- neposredni stroški storitev,
- neposredni stroški električne energije,
- stroški režijskega materiala,
- stroški režijskih storitev,
- stroški storitev investicijskega vzdrževanja,
- stroški za preglede vode,
- stroški dela,
- amortizacija osnovnih sredstev Mariborskega vodovoda,
- amortizacija infrastrukture občin,
- drugi stroški poslovanja.

Razporejajo se na stroškovna mesta na osnovi neposrednega nastanka oz. povzročitve stroška na stroškovnem mestu (računi, izdajnice materiala), merilcev (električna energija za črpališča in prečrpalnice), lokacije osnovnih sredstev in razdelilnikov. Na osnovi razdelilnikov stroškov se na SM razporejajo stroški, nastali na sedežu podjetja, tako:

Vrsta stroška	Osnova za ključ
režijska elketrika	lux, moč motorjev
ogrevanje	število in velikost radiatorjev
PTT - telefoni	število telefonov na SM
čiščenje in odvoz odpadkov	površina SM (m ²)
varnostna služba	število zaposlenih
voda	dogovorjen % za števeno delavnico, razlika število zaposlenih na SM

Izvedeni stroški so sestavljeni stroški, izhajajo iz primarnih stroškov in se prenašajo na glavna stroškovna mesta oz. porabnike storitev na osnovi:

1. delovnih nalogov
2. ključev

1. Na osnovi **obračunanih delovnih nalogov** za opravljene storitve za posamezno stroškovno mesto se prenašajo naslednji sekundarni stroški:

- stroški investicijskega vzdrževanja v lastni režiji

- medsebojne storitve proizvodnje
- redno vzdrževanje infrastrukturnih objektov
- popravila prelomov na cevovodih,
- vzdrževanje priključkov
- redno vzdrževanje črpalnih objektov,
- redno vzdrževanje infrastrukturnih objektov.

V okviru glavne dejavnosti nastajajo neposredno.

2. Na osnovi **meril (ključev)** se na druga stroškovna mesta sekundarni stroški prenašajo po metodologiji:

- **STROŠKI DEŽURNE SLUŽBE** se prenaša na občine na osnovi dolžine omrežja v posamezni občini, korigirane za faktor dotrajanosti (ti stroški 100% bremenijo glavno dejavnost).

Stroškovna mesta stranske in pomožne dejavnost

- **STROŠKI AVTO PARKA** se prenašajo na SM na osnovi vrednosti avtoparka, ki ga posamezno SM uporablja.
- **STROŠKI VODSTVA VZDRŽEVANJA** se prenaša samo v okviru DE vzdrževanje. Osnova je angažiranje vodstva pri posamezni dejavnosti.
- **DELITEV SKUPNIH OBRATNIH IN POSLOVNIH PROSTOROV** – vsi stroški zgradb in okolja na lokaciji sedeža firme se prenašajo na SM glede na uporabnike po kvadraturi prostorov, ki jih posamezno SM uporablja.

Stroški splošnih stroškovnih mest

- **STROŠKI SKLADIŠČENJA, NABAVE IN JAVNIH NAROČIL** se prenašajo na posamezna SM na osnovi planiranega obsega porabe materiala (velja za GJS in tržno dejavnost).
- **STROŠKI UPRAVE** (UPRAVA, RAZVOJNI SEKTOR, GRS, POSLOVNA INFORMATIKA, VODSTVO TOS) se prenašajo na vodooskrbo 95-odstotno in na dopolnilno dejavnost 5-odstotno. Znotraj vodooskrbe se prenašajo na posamezne občine po planirani količini dobavljene vode (če bi podjetje opravljalo samo tržno dejavnost večina teh stroškov ne bi nastajala zato takšen odstotek prenosa na vodooskrbo).
- **STROŠKI PRODAJE (OBRAČUN VODE)** – od skupnih stroškov prodaje se najprej odšteje sorazmeren del stroškov inkasa, ki jih pokrivata Nigrad in občine (občinska taksa), ostanek se pa prenese na občine na osnovi porabljene vode (*100% glavna dejavnost*).
- **STROŠKI PRIPRAVE DELA** se prenašajo na SM glavne dejavnosti po kombiniranem ključu: osnovno razmerje delitve na osnovi planiranega razmerja med osnovno in dopolnilno dejavnostjo, delež iz osnovne dejavnosti se deli na občine na osnovi števila intervencij v posamezni občini.

Stroški, ki niso zajeti v okviru glavne dejavnosti bremenijo tržno dejavnost.

Prihodki glavne dejavnost

PRIHODKI VODARINE IN VZDRŽEVALNINE VODOMEROV pomenijo skupne prihodke posamezne občine. **STROŠKI DISTRIBUCIJE** posamezne občine se povečajo za **STROŠKE OBNOVE VODOMEROV** tako, da pomenijo višji prihodki vzdrževalnine, kot so njihovi stroški v posamezni občini, dodaten vir amortizacije infrastrukture v tej občini.

Razporejanje prihodkov in odhodkov financiranja in drugih prihodkov in odhodkov

Prihodki in odhodki od financiranja se prenašajo na občine na osnovi poslovnega izračuna razpoložljivih likvidnih sredstev oz. primanjkljaja likvidnih sredstev.

DRUGI PRIHODKI IN ODHODKI

Drugi prihodki in odhodki se prenašajo na občine, kolikor se neposredno nanašajo na dejavnost vodooskrbe v občini. Drugi prihodki posamezne občine pomenijo odpis amortizacije v breme obveznosti do občine.

ODPIS TERJATEV

Pomenijo odpisane terjatve po kriterijih pravilnika o računovodstvu in se nanašajo na terjatve vodarine po posameznih občinah. Izterjane odpisane terjatve, ki se nanašajo na vodarino so prihodek posamezne občine.